

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

Справа «Васильєва проти України»

(Заява № 20511/05)

РІШЕННЯ

Страсбург

18 червня 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

18/09/2009

Текст рішення може зазнати редакційної правки.

У справі «Васильєва проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли: Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*, Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert), Рената Ягер (Renate Jaeger), Марк Віллігер (Mark Villiger), Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska), Здравка Калайджієва (Zdravka Kalaydjieva), *судді*, Станіслав Шевчук (Stanislav Shevchuk), *суддя ad hoc*, та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*, після обговорення за зачиненими дверима 26 травня 2009 року, виносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою (№ 20511/05), поданою до Суду 19 травня 2005 року громадянкою України пані Тетяною Станіславівною Васильєвою (далі — заявниця) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).
2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим, Міністерство юстиції.
3. 6 вересня 2007 року Суд вирішив направити Уряду скарги за пунктом 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції було вирішено розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

A. Проведення за позовною заявою до управління освіти міської ради

4. Заявниця народилась у 1958 році та проживає у м. Чернігові, працює вчителем у середній школі.
5. Рішенням від 26 березня 2004 року Деснянський районний суд м. Чернігова зобов'язав управління освіти Чернігівської міської ради сплатити на користь заявниці 2324,78 гривень¹ заборгованості із заробітної плати відповідно до статті 57 Закону України «Про освіту».
6. 29 липня 2004 року районний суд відхилив клопотання управління освіти Чернігівської міської ради стосовно відстрочення виконання рішення, винесеного на користь заявниці, у зв'язку з бюджетними обмеженнями.
7. Рішення від 23 березня 2004 року було виконане 12 квітня 2007 року.

B. Проведення щодо оскарження дій державної виконавчої служби

8. Оскільки на той час рішення від 26 березня 2004 року не було виконане, у жовтні 2004 року заявниця звернулась до Деснянського районного суду м. Чернігова із позовною заявою до відділу державної виконавчої служби Деснянського районного управління юстиції м. Чернігова і до управління Державного казначейства в Чернігівській області про відшкодування матеріальної і моральної шкоди.
9. 26 січня 2005 року районний суд відмовив заявниці у задоволенні позовних вимог.
10. 22 квітня 2005 року апеляційний суд Чернігівської області (далі — апеляційний суд) скасував згадане рішення суду першої інстанції та ухвалив нове, присудивши заявниці 1000

¹ Приблизно 352 євро.

гривень² відшкодування моральної шкоди. 10 травня 2007 року Вищий адміністративний суд України вищезгадане рішення залишив без змін.

11. У період з травня 2005 року по жовтень 2007 року виконавче провадження відкривалось і закривалось декілька разів.

12. Жодні спроби оскарження постанов про закриття не призвели до позитивного результату. Нарешті 23 січня 2008 року апеляційний суд закрив провадження на підставі того, що дана справа повинна була розглядатись в рамках адміністративного судочинства.

13. Рішення від 22 квітня 2005 року на сьогодні залишається невиконаним.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВТВО

A. Провадження за позовною заявою до управління освіти міської ради

14. Відповідне національне законодавство, що відноситься до частини заяви, яка стосується надмірної тривалості виконання рішення, боржником за яким було управління освіти міської ради, викладене у рішенні «Скрипняк та інші проти України» ((*Skrypnyak et autres c. Ukraine*), №№ 9177/05, 14241/05, 10596/06, 17346/06, 20912/06 та 34604/06, пп. 7–13, від 10 липня 2008 року).

B. Провадження щодо оскарження дій державної виконавчої служби

15. Відповідне національне законодавство, що відноситься до частини заяви, яка стосується надмірної тривалості виконання рішення, боржником за яким є державна виконавча служба, викладене у рішенні «Ромашов проти України» ((*Romachov c. Ukraine*), № 67534/01, пп. 16–19, від 27 липня 2004 року).

ЩОДО ПРАВА

I. ЩОДО ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ ТА СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ

16. Заявниця стверджує, що тривале невиконання рішення, винесеного на її користь, становить порушення її прав, гарантованих пунктом 1 статті 6 Конвенції та статтею 1 Першого протоколу до Конвенції, які викладені наступним чином:

Пункт 1 статті 6 Конвенції

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

Стаття 1 Першого протоколу

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів...»

A. Щодо прийнятності

1. Щодо невичерпання всіх національних засобів юридичного захисту

17. Уряд зазначає, що заявниця не вжила необхідних заходів для заміни боржника у виконавчому провадженні. Фактично реєстрацію відділу державної виконавчої служби було

² Приблизно 150 євро.

припинено 6 березня 2006 року. За даними Уряду, заявниця не подавала заяву до національних судів про відповідну заміну.

18. Заявниця стверджує, що заперечення Уряду стосовно відсутності зусиль з її боку щодо вичерпання національних засобів юридичного захисту не відповідають дійсності. 22 жовтня 2007 року вона звернулась до суду із позовною заявою (див. вище пп. 15–18).

19. Суд вважає, що Уряд не зміг продемонструвати, як і в якій мірі запропонована процедура може бути необхідною заявниці для того, щоб рішення, винесене на її користь, було виконане.

20. Відповідно Суд вважає, що заявниця не була зобов'язана використовувати засоби юридичного захисту, зазначені Урядом.

2. Щодо заперечення *ratione personae*

21. Уряд вважає, що заявниця не є жертвою за замістом статті 34 Конвенції, оскільки рішення від 26 березня 2004 року було виконане 12 квітня 2007 року.

22. Суд повторює свою позицію, висловлену у декількох рішеннях щодо України, відповідно до яких заявниця може бути визнана жертвою щодо порушення її прав, гарантованих Конвенцією, пов'язаних з тривалістю невиконання рішення, винесеного на її користь (див., наприклад, рішення у справах: вищезгаданій «*Ромашов проти України*» (*Romashov c. Ukraine*); «*Войтенко проти України*» (*Voïtenko c. Ukraine*), № 18966/02, п. 35, від 29 червня 2004 року; «*Дубенко проти України*» (*Dubenko c. Ukraine*), № 74221/01, п. 36, від 11 січня 2005 року). Тому заперечення Уряду повинні бути відхилені.

23. Суд вважає, що ці скарги не є явно необґрунтованими у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Разом з тим він зазначає, що вони не мають ніяких інших підстав для визнання їх неприйнятними. Тому вони повинні бути визнані прийнятними

В. Щодо суті

1. Проведення за позовною заявою до управління освіти міської ради

24. Для того, щоб продемонструвати відсутність стверджуваних порушень у своїх зауваженнях, Уряд послався на аргументи, подібні тим, що раніше були наведені у справі «*Скрипняк та інші*» (*Skrypnyak et autres*) (вищезгадане «*Скрипняк та інші*» (*Skrypnyak et autres*), п. 19).

25. Заявниця підтримала свою заяву.

26. Щодо цього Суд зазначає, що рішення у справі залишається невиконаним протягом приблизно трьох років.

27. Також Суд зазначає, що він вже розглядав справи, в яких порушувались питання, аналогічні цій справі, в яких Суд встановив порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу (див., наприклад, вищезгадане «*Скрипняк та інші*» (*Skrypnyak et autres*), пп. 21–24 та 27–28). Після розгляду всіх матеріалів, які були йому представлені, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, що могли б переконати дійти іншого висновку.

28. Тому мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

2. Проведення щодо оскарження дій державної виконавчої служби

29. Уряд не надав жодних пояснень щодо надмірної тривалості виконання рішення від 22 квітня 2005 року.

30. Заявниця підтримала свою заяву.

31. Суд зазначає, що рішення від 22 квітня 2005 року на сьогодні залишається невиконаним.

32. Суд повторює, що він вже встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу у низці подібних справ (див. «*Ромашов проти України*» (*Romashov c. Ukraine*),

№ 67534/01, пп. 42–46, від 27 липня 2004 року; «*Войтенко проти України*» (*Voïtenko c. Ukraine*), № 18966/02, пп. 53–55, від 29 червня 2004 року), у тому числі у справі щодо невиконання рішень, в яких боржником виступає державна виконавча служба (див. «*Лисенко проти України*» (*Lysenko c. Ukraine*), № 8219/02, пп. 23–26, від 7 червня 2007 року).

33. Після розгляду всіх матеріалів, які були йому представлені, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, що могли б переконати дійти іншого висновку у цій справі.

34. Тому мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу.

II. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

35. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів для неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

36. Заявниця вимагала 10 000 гривень відшкодування моральної шкоди.

37. Уряд оскаржив ці вимоги.

38. Вирішуючи на засадах справедливості, Суд вважає за доцільне присудити заявниці 1350 євро відшкодування моральної шкоди.

39. Крім того, за державою залишається обов'язок виконання рішення суду від 22 квітня 2005 року.

B. Судові витрати

40. Заявниця вимагала 502 гривні як компенсацію витрат на правову допомогу; 131,72 гривень компенсації поштових витрат та 37,70 гривень відшкодування витрат на розгляд у національних судах.

41. У цьому зв'язку Уряд вважає, що належною сумою відшкодування є 33,39 євро.

42. Відповідно до практики Суду заявник має право на відшкодування судових витрат у разі, якщо буде встановлено, що ці витрати були необхідними і дійсно понесеними, а їх сума була розумною. З огляду на наявні матеріали у цій справі, Суд присуджує заявниці 50 євро.

C. Пеня

43. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що мало місце порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

4. *Постановляє*, що:

а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявниці:

i. суму, яка була присуджена рішенням суду від 22 квітня 2005 року та досі належить до сплати;

ii. 1350 (одну тисячу триста п'ятдесят) євро відшкодування моральної шкоди та 50 (п'ятдесят) євро відшкодування судових витрат плюс будь-який податок, який може бути стягнуто із заявниці.

б) ці суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

с) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*interet simple*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти.

5. Відхиляє решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено французькою мовою і повідомлено у письмовій формі 18 червня 2009 року згідно з пунктами 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК
Секретар секції

П. ЛОРЕНЦЕН
Голова секції